

FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 35114
Nom: Estructura dels mercats turístics
Cicle: Estudis propis Europeu / Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1317 - Grau Turisme	Facultat d'Economia	2	Segon quadrimestre
1926 - Doble Grau en Turisme i Administració i Direcció d'Empreses	Facultat d'Economia	2	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1317 - Grau Turisme	Economia i Política Turística I	OBLIGATÒRIA
1926 - Doble Grau en Turisme i Administració i Direcció d'Empreses	Assignatures de segon curs	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

RAMIREZ FRANCO LUZ DARY

RESUM

Aquesta és una assignatura obligatòria de segon curs que està adscrita al Departament d'Economia Aplicada i forma part de la matèria "Economia i Política Turística I" del Grau en Turisme. L'objectiu últim de la mateixa consisteix a introduir als estudiants en l'estudi de l'estructura dels mercats turístics actuals des d'una perspectiva econòmica, alhora que se'ls facilita l'adquisició de les competències necessàries per a poder ampliar i mantindre actualitzats aquests coneixements, habilitats i valors, tant a través de les matèries posteriors més directament relacionades amb aquesta com una vegada hagen obtingut la titulació. Per tractar-se d'aspectes relacionats amb l'entorn dels negocis turístics, aquestes competències són d'utilitat per als qui aspiren a exercir la seua tasca professional en el sector turístic, tant si participen en la gestió d'aquests negocis com si ho fan en les tasques de gestió al capdavant d'entitats públiques relacionades amb el sector.

En el disseny d'aquesta guia s'ha tingut especialment en compte el fet que els estudiants només hauran cursat amb anterioritat una assignatura d'economia general ("Introducció a l'economia", 1 any). Per tindre un contingut d'economia aplicada, aquesta assignatura aporta ja en les classes de teoria no només explicacions generals sinó també exemples concrets i breus informes sobre unes o altres realitats concretes existents en relació amb l'estructura dels mercats turístics nacionals i internacionals, la

demanda de serveis turístics, l'oferta turística i les seues principals branques, els mercats de treball i l'ocupació turística, la producció, els costos i la competitivitat en la indústria turística, entre altres aspectes relacionats. Les especificitats del model turístic espanyol i valencià també seran abordades.

Per aconseguir aquests objectius serà necessari prestar atenció prèviament a tots aquells conceptes, classificacions i fonts d'informació necessaris per al bon seguiment del curs, amb especial referència, i de manera introductòria clar, a la informació de tipus estructural i sectorial aportada a la comptabilitat nacional, ja que la informació més conjuntural serà objecte d'estudi i tractament específic en una matèria obligatòria posterior ("Anàlisi de la conjuntura turística"- 3 any).

De la mateixa manera, és necessari ressaltar que aquests objectius formatius representen un primer pas que els alumnes podran complementar i ampliar en aquelles assignatures posteriors més directament relacionades amb aquests temes. I en particular en la de "Sectors turístics: transport, allotjament i restauració"(Optativa, 4 any) i la de "Turisme d'esdeveniments, negocis i congressos"(Optativa, 4 any), entre d'altres.

Encara que les actuacions públiques dels diversos governs influeixen sobre l'estructura, característiques i evolució d'aquests mercats, branques i destinacions, l'estudi d'aquestes intervencions excedeix el camp temàtic de l'assignatura, havent quedat dit camp assignat a altres posteriors com la de "Política Turística I" (Obligatòria, 3 any) i la de "Política Turística II" (Optativa, 4 any). I el mateix cal dir en relació amb altres aspectes de gran importància com les repercussions mediambientals de l'activitat turística, els seus impactes socioculturals, etc., camps temàtics aquests que seran abordats en "Turisme i desenvolupament sostenible" (Optativa, 3 any), entre altres.

span> i desenvolupament sostenible" (Optativa, 3 any), entre altres.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Sense requisits addicionals per tractar-se d'una assignatura obligatòria de segon curs. No obstant això, l'aprenentatge programat de les competències generals i específiques abans assenyalades s'aconseguirà amb més facilitat si l'estudiant ha fet un bon aprofitament de les altres assignatures cursades amb anterioritat, especialment aquelles amb major contingut estrictament econòmic com la d'"Introducció a l'economia", entre altres.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Analitzar la dimensió econòmica del turisme.

Avaluar els potencials turístics i l'anàlisi prospectiva de la seua explotació.

Comprendre el caràcter dinàmic i evolutiu del turisme i de la nova societat de l'oci.

Comprendre el funcionament de les destinacions, de les estructures turístiques i dels seus sectors empresarials en l'àmbit mundial.

Comprendre el marc legal que regula les activitats turístiques.

Comprendre un pla públic i les oportunitats que en deriven per al sector privat.

Conèixer els objectius, l'estratègia i els instruments públics de la planificació.

Gestionar el territori turístic d'acord amb els principis de sostenibilitat.

Identificar i gestionar espais i destinacions turístics.

Reconèixer els agents turístics principals.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. ELS MERCATS TURÍSTICS: CONCEPTES, CLASSIFICACIONS I FONTS D'INFORMACIÓ.

- 1.1 Conceptes i definicions bàsiques sobre l'estructura i transaccions dels mercats turístics.
- 1.2 La informació quantitativa estructural enfront de la conjuntural: mètodes i problemes de mesurament.
- 1.3 Introducció a la informació estructural aportada a la comptabilitat nacional.
- 1.4 Tipologia de mercats turístics i grau de competència.
- 1.5 El paper de les organitzacions turístiques internacionals.

2. LA IMPORTÀNCIA ECONÒMICA DELS MERCATS I TRANSACCIONS TURÍSTIQUES.

- 2.1 La expansió del turisme mundial i la seva contribució al PIB.
- 2.2 Efectes econòmics directes del turisme i efectes multiplicadors.
- 2.3 La importància de la despesa en turisme internacional i la balança de pagaments.
- 2.4 Alguns impactes negatius de l'expansió dels mercats turístics.
- 2.5 Estructura i composició del PIB turístic a Espanya i la Comunitat Valenciana.

3. MERCATS DE TREBALL I GENERACIÓ D'OCUPACIÓ TURÍSTICA.

- 3.1 Els factors de producció en el sector turístic i la seua intensitat relativa.

- 3.2 Estacionalitat, contractació temporal i salaris.
- 3.3 La importància de la formació i la qualificació.
- 3.4 Mercats turístics, agències privades de col·locació i empreses de treball temporal.
- 3.5 El ocupació turística a Espanya i la Comunitat Valenciana: estructura, característiques i interdependències.

4. ESTRUCTURA I COMPOSICIÓ DE LA DEMANDA TURÍSTICA

- 4.1. Consum turístic i exportacions turístiques: el paper dels preus i les rendes en la demanda de serveis turístics.
- 4.2 La demanda turística i el paper de la formació bruta de capital turístic.
- 4.3 Altres factors econòmics i no econòmics influents sobre la demanda total dels serveis turístics oferts en una destinació.
- 4.4 Les complexitats derivades de la compra de paquets turístics i l'enfocament de Lancaster: diferenciació, fidelització i serveis complementaris.
- 4.5 La demanda de serveis turístics a Espanya i la Comunitat Valenciana: estructura, composició i interdependències

5. LA PRODUCCIÓ I OFERTA DELS PRINCIPALS SERVEIS TURÍSTICS

- 5.1 Característiques comunes dels principals serveis turístics.
- 5.2 Objectius perseguits i estructura de costos en les principals empreses productores de serveis turístics.
- 5.3 Els mètodes i tècniques de producció de serveis turístics.
- 5.4 La funció d'oferta dels productors turístics en mercats competitius i el seu significat.
- 5.5 Singularitats, estructura i interrelacions entre les diferents ofertes de serveis turístics a Espanya i la Comunitat Valenciana.

6. EQUILIBRIS I DESEQUILIBRIS EN ELS MERCATS TURÍSTICS: DISTRIBUCIÓ, PREUS I COMPETITIVITAT

- 6.1 El significat dels equilibris i desequilibris en els mercats turístics realment existents.
- 6.2 El paper dels intermediaris turístics: estructura i relacions entre majoristes i minoristes en la venda de serveis turístics.
- 6.3 La diferenciació de serveis i la discriminació de preus.
- 6.4 Altres factors de competitivitat turística i indicadors internacionals disponibles.
- 6.5 El caràcter dinàmic i la reestructuració permanent dels mercats, sectors i destinacions turístiques.
- 6.6 La intervenció del govern en els mercats

VOLUM DE TREBALL (HORES)**ACTIVITATS PRESENCIALS**

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Pràctiques a l'aula	30,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	14,00
Estudi i treball autònom	18,00
Preparació de classes	6,00
Preparació d'activitats d'avaluació	32,00
Resolució de casos pràctics	20,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

L'enfocament general de les classes teòriques descansa en les explicacions introductòries del professor a l'aula però requereix ja la participació activa de l'alumne, sent recomanable una primera lectura del material bàsic recomanat. Això resulta de gran ajuda per tal que les explicacions docents d'aquesta part puguin convertir-se ja en un instrument de suport orientat cap a la millora de les competències indicades i l'aprenentatge raonat en relació amb els diferents temes abordats, així com en una ajuda per aclarir possibles dubtes.

Però la matèria consta també de sessions pràctiques en les quals l'estudiant haurà de resoldre problemes simulats, interpretar la informació qualitativa o quantitativa general disponible o analitzar casos pràctics reals concrets en relació amb l'estructura d'algun mercat turístic específic, la seva principal característica, organització, etc. El desenvolupament de les sessions pràctiques s'articularà al voltant dels materials que cada professor indique, que seran distribuïts als alumnes amb antelació i que, preferiblement, requeriran feines diferenciades en cada subgrup

pràctic, en funció de les qüestions específiques a resoldre plantejades en cada cas. En general, aquests materials consistiran en problemes i qüestions pràctiques elaborades pels professors, breus informes, retalls de premsa, quadres i gràfics, vídeos, pàgines web amb recursos, etc.

La mecànica de treball d'aquestes sessions pràctiques consistirà, en general, en una seqüència de treball en tres fases. En primer lloc serà necessari un esforç individual i en equip per resoldre les qüestions plantejades en relació amb aquests materials, sent recomanable que els alumnes realitzen un esforç de posada en comú en el si de cada subgrup prèviament format per tal d'aprofitar al màxim els avantatges del treball cooperatiu i fer ja un primer esforç de presentació i raonament oral. Esforç que hauran de completar-se amb càrrec a les hores de treball no presencial.

En segon lloc, cada pràctica comportarà, en general, un debat oral general a l'aula per tal de posar en comú els resultats de l'esforç realitzat i que el professor pugui així reorientar i completar, si s'escau, aquests esforços, així com prendre nota dels que ja demostren aprofitament de cara a la nota de l'avaluació contínua, si s'escau.

Finalment, cada cert nombre de pràctiques (o a la fi de totes elles) caldrà dedicar una sessió per a la realització d'un control de les activitats pràctiques anteriors. L'objectiu d'aquesta tercera fase consisteix a comprovar les millores competencials finalment adquirides per cadascú en aquestes classes pràctiques i els resultats obtinguts podran formar part de la nota final.

AVALUACIÓ

Tal com s'indica en el Pla d'estudis aprovat, l'avaluació de l'aprenentatge en el cas de les dues assignatures que conformen la matèria ¿Economia i política turística I¿ podran consistir en:

- Proves orals i/o escrites, consistents en un o diversos exàmens que constaran de qüestions teòriques i/o teoricopràctiques i/o de problemes.
- L'avaluació de les activitats pràctiques a partir de l'elaboració de treballs/memòries i/o exposicions orals.
- L'avaluació contínua de cada estudiant, basada en l'assistència regular a les classes i activitats presencials, participació i grau d'implicació del/l'estudiant en el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Sota aqueixes directrius, l'avaluació de la present matèria contemplarà el doble caràcter teòric i pràctic de les classes programades. Aquesta avaluació consistirà en una prova escrita final de síntesi (tipus test o de desenvolupament), més una puntuació obtinguda pel mètode d'avaluació contínua. No es ¿guardarà¿ cap puntuació obtinguda en una convocatòria per a la següent.

La prova escrita final consistirà en el desenvolupament per escrit d'un exercici tipus test eliminadori i opcionalment, per a aquells que superen el mateix, podrà plantejar-se el desenvolupament d'una pregunta de desenvolupament. Les habilitats analítiques i coneixements per a avaluar mitjançant aquesta prova seran aquelles relacionades amb les competències treballades en les sessions de teoria. Aquesta part permetrà obtenir una puntuació de 0 a 5 punts en la nota final.

Adicionalment es realitzarà una prova escrita final que consistirà en el desenvolupament per escrit d'un exercici tipus test eliminadori i opcionalment, per a aquells que superen el mateix, podrà plantejar-se el desenvolupament d'una pregunta de desenvolupament o exercici pràctic. Les habilitats analítiques i coneixements per a avaluar mitjançant aquesta prova seran aquelles relacionades amb les competències treballades en les sessions de pràctica. Aquesta part permetrà obtenir una puntuació de 0 a 2,5 punts en la nota final.

La nota de l'avaluació contínua permetrà aportar entre 0 i 2,5 punts addicionals a aquesta nota final i es basarà en: l'avaluació de les competències aconseguides individualment per cada alumne en les activitats individuals i/o grupals programades en classes pràctiques, així com en els exàmens parcials sobre les pràctiques que pogueren realitzar-se en cas de considerar-se oportuns per part del professorat.

Opcionalment, podran incloure's en aquesta qualificació els treballs finals que es puguen programar i que requereixen de presentació i defensa oral.

L'examen final de teoria (5 punts) haurà d'aprovar-se per a poder promitjar amb la qualificació obtinguda en la part pràctica (5 punts). La nota de la part pràctica de l'assignatura s'obté afegint la nota de l'examen final de pràctica (2,5 punts) i l'avaluació contínua (2,5 punts restants). La qualificació de l'avaluació contínua es correspondrà amb la qualificació obtinguda en l'entrega de treballs al professor, exposicions a l'aula o controls parcials efectuats pel professorat.

NOTA: Cal tindre en compte que tant l'avaluació contínua com l'examen final de teoria s'han d'aprovar amb una qualificació mínima de 5 en cada part.

IMPORTANT

Quant al ChatGPT, es considerarà falta molt greu plagiar totalment o parcialment una obra, o cometre frau acadèmic en l'elaboració de qualsevol treball o activitat que se sol·licite a l'alumnat. S'entendrà com a frau acadèmic qualsevol comportament premeditat tendent a falsejar els resultats d'un examen o treball, propi o alié (inclòs l'ús indegut de la intel·ligència artificial com ChatGPT), realitzat com a requisit per a superar una assignatura o acreditar el rendiment acadèmic.

BIBLIOGRAFIA

- JOSÉ MARÍA MARTÍN. Estructura económica del turismo. Granada, 2023. Editorial Fleming. ISBN: 9788419494399
- LÓPEZ DEL PINO, Francisco; RENDEIRO MARTÍN CEJAS, Federico Roberto. Fundamentos de economía y turismo. Universidad de Las Palmas de Gran Canaria (ULPGC), 2017.
- PULIDO, J.I. et al., Estructura económica de los mercados turísticos. Madrid, 2013. Síntesis.
- Transición energética y movilidad descarbonizada para un turismo sostenible. Fundación Primero de Mayo. ISTAS. Octubre de 2023. Disponible en internet: <https://adaptecca.es/sites/default/files/documentos/2024-istas-turismo-sostenible.pdf>
- Actividad turística y cambio climático en la Comunidad Valenciana. Diagnóstico y propuestas. Jorge Olcina Cantos y Juan Javier Miró Pérez. 2017. Disponible en internet: https://adaptecca.es/sites/default/files/documentos/estudio_act_tur_y_cambio_climatico.pdf
- Mª Asunción Beerli Palacio. Investigación de los mercados turísticos. Manuales universitarios de teleformación, 119. Grado en Turismo. 2018. Universidad de Las Palmas de Gran Canaria. ISBN: 978-84-15424-31-4

